C/2025/1801

4.4.2025

P10_TA(2024)0042

Genetisk modificeret DP915635-majs

Europa-Parlamentets beslutning af 26. november 2024 om Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2024/1822 om tilladelse til markedsføring af produkter, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret DP915635-majs i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 (2024/2839(RSP))

(C/2025/1801)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2024/1822 om tilladelse til markedsføring af produkter, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret DP915635-majs i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 ([1]),

— der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer ([2]), særlig artikel 7, stk. 3, og artikel 19, stk. 3,

— der henviser til afstemningen i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder, jf. artikel 35 i forordning (EF) nr. 1829/2003, den 26. april 2024, som ikke mundede ud i en udtalelse, og til afstemningen i appeludvalget den 29. maj 2024, som heller ikke mundede ud i en udtalelse,

— der henviser til artikel 11 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011 af 16. februar 2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser ([3]),

— der henviser til den udtalelse, der blev vedtaget af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) den 30. november 2023 og offentliggjort den 17. januar 2024 ([4]),

— der henviser til sine tidligere beslutninger, hvori det gør indsigelse mod godkendelse af genetisk modificerede organismer (»GMO'er«) ([5]),

— der henviser til forretningsordenens artikel 115, stk. 2 og 3,

— der henviser til forslag til beslutning fra Udvalget om Miljø, Folkesundhed og Fødevaresikkerhed,

A. der henviser til, at den 20. december 2020 indgav Pioneer Overseas Corporation, Inc., med hjemsted i Belgien, på vegne af Pioneer Hi-Bred International Inc., med hjemsted i USA, en ansøgning til Nederlandenes nationale kompetente myndighed om tilladelse til markedsføring af fødevarer, fødevareingredienser og foderstoffer, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret DP915635-majs (»GM-majsen«), i henhold til artikel 5 og 17 i forordning (EF) nr. 1829/2003 (»ansøgningen«); der henviser til, at ansøgningen omfattede også markedsføring af produkter, der indeholder eller består af genetisk modificeret DP915635-majs, til andre anvendelser end fødevarer og foderstoffer, undtagen til dyrkning;

([1]) EUT L, 2024/1822, 4.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1822/oj.
([2]) EUT L 268 af 18.10.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj.
([3]) EUT L 55 af 28.2.2011, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.
([4]) EFSA's Ekspertpanel for Genetisk Modificerede Organismer om vurdering af den genetisk modificeret DP915635-majs til anvendelse i fødevarer og foderstoffer i henhold til forordning (EF) nr. 1829/2003 (ansøgning EFSA-GMO-NL-2020-172), EFSA Journal 2024;22(1):8490 https://doi.org/10.2903/j.efsa.2023.7729
([5]) I sin ottende valgperiode vedtog Parlamentet 36 beslutninger, og i sin niende valgperiode vedtog Parlamentet 38 beslutninger, hvori det gjorde indsigelse mod godkendelsen af GMO'er.

B. der henviser til, at EFSA den 30. november 2023 vedtog en positiv udtalelse, som blev offentliggjort den 17. januar 2024;

C. der henviser til, at GM-majsen indeholder gener, der giver resistens over for glufosinat, og producerer insekticidet IPD079Ea-toksin afledt af bregnen ophioglossum pendulum (slangetunge); der henviser til, at den genetiske modifikation omfattede en flertrinsproces, hvori CRISPR/Cas blev anvendt til at indføre en »landingsplads« på målstedet, hvor genkonstruktionerne til fremstilling af de nye egenskaber efterfølgende indsættes;

Manglende vurdering af det komplementære herbicid

D. der henviser til, at Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 503/2013 ([6]) kræver en vurdering af, om de forventede landbrugsmetoder påvirker resultatet af de undersøgte endpoints; der henviser til, at dette ifølge nævnte gennemførelsesforordning især er relevant for herbicidtolerante planter;

E. der henviser til, at langt de fleste GM-afgrøder er blevet genetisk modificeret, således at de er tolerante over for ét eller flere »komplementære« herbicider, der kan anvendes under hele dyrkningsforløbet for GM-afgrøden, uden at afgrøden dør, sådan som det ville være tilfældet med en ikke-herbicidtolerant afgrøde; der henviser til, at en række studier viser, at herbicidtolerante GM-afgrøder medfører en øget anvendelse af komplementære herbicider, hvilket i stort omfang skyldes fremkomsten af herbicidtolerant ukrudt ([7]);

F. der henviser til, at herbicidtolerante GM-afgrøder låser landbrugerne til et ukrudtsforvaltningssystem, der i vid udstrækning eller helt er afhængigt af herbicider, og gør det ved at opkræve et pristillæg for GM-frø, som kun kan retfærdiggøres, hvis landbrugere, der køber sådanne frø, også sprøjter med de komplementære herbicider; der henviser til, at øget afhængighed af komplementære herbicider på bedrifter, der dyrker GM-afgrøder, vil fremskynde fremkomsten og spredningen af ukrudt, der er resistent mod disse herbicider, og dermed udløse et behov for endnu flere herbicider, hvilket skaber en ond cirkel, der er kendt som »herbicidtrædemøllen«;

G. der henviser til, at de negative virkninger af overdreven afhængighed af herbicider vil forværre jordbundens sundhed, vandkvaliteten og biodiversiteten over og under jorden og føre til øget eksponering af mennesker og dyr, potentielt også via øgede herbicidrester i fødevarer og foder;

H. der henviser til, at glufosinat er klassificeret som reproduktionstoksisk i kategori 1B og dermed opfylder »afskæringskriterierne« i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 ([8]); der henviser til, at godkendelsen af glufosinat til anvendelse i Unionen udløb den 31. juli 2018;

I. der henviser til, at vurdering af herbicidrester og metabolitter i GM-planter anses for at ligge uden for ansvarsområdet for EFSA's Ekspertpanel for Genetisk Modificerede Organismer og derfor ikke foretages som led i godkendelsesprocessen for GMO'er;

Udestående spørgsmål vedrørende vurderingen af toksinet IPD079Ea

J. der henviser til, at ophioglossum pendultoksin (IPD079Ea) ikke er en del af den europæiske flora og aldrig tidligere er blevet indført i fødevare- eller foderkæden; der henviser til, at der kun foreligger en ringe beskrivelse af virkemåden for IPD079Ea; der henviser til, at medlemsstaterne understreger, at indførelsen af dette protein i landbruget og fødevarekæden vil kræve langt flere data om toksinernes virkemåde og specificitet;

([6]) Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 503/2013 af 3. april 2013 om ansøgninger om tilladelse til genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 og om ændring af Kommissionens forordning (EF) nr. 641/2004 og (EF) nr. 1981/2006 (EUT L 157 af 8.6.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2013/503/oj).

([7]) Jf. f.eks. R. Schulz, S. Bub, L.L. Petschick, S. Stehle, J. Wolfram (2021) »Applied pesticide toxicity shifts toward plants and invertebrates, even in GM crops«, Science 372(6537), s. 81-84, https://doi.org/10.1126/science.abe1148; S. Bonny, »Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, og Herbicides: Overview and Impact«, Environmental Management, januar 2016;57(1), s. 31-48, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738; og C.M. Benbrook, »Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years«, Environmental Sciences Europe, den 28. september 2012, bind 24(1), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24.

([8]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 af 21. oktober 2009 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler og om ophævelse af Rådets direktiv 79/117/EØF og 91/414/EØF (EUT L 309 af 24.11.2009, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1107/oj).

Bemærkninger fra medlemsstaternes kompetente myndigheder og fra interessenter

K. der henviser til, at medlemsstaterne indsendte mange kritiske bemærkninger til EFSA i løbet af høringsperioden på tre måneder, herunder at der ikke kan afgives en udtalelse om sikkerheden ved genetisk modificeret majs i betragtning af de manglende data i dossieret vedrørende kravene i gennemførelsesforordning (EU) nr. 503/2013, at overvågningsplanen kræver yderligere udarbejdelse, og at virkningerne af glufosinat på forbrugernes tarmmikrobiomer og på jordbundens mikroflora ikke er blevet taget i betragtning af EFSA, selv om de tydeligvis er berørt;

Sikring af lige vilkår på verdensplan og opretholdelse af Unionens internationale forpligtelser

L. der henviser til, at i konklusionerne fra den strategiske dialog om fremtiden for EU's landbrug ([9]) opfordres Kommissionen til at revurdere sin tilgang til markedsadgang for import og eksport af landbrugsfødevarer i betragtning af udfordringen med forskellige standarder i Unionen og dens handelspartnere; der henviser til, at mere retfærdige handelsforbindelser på globalt plan i overensstemmelse med målene for et sundt miljø var et af landbrugernes vigtigste krav under demonstrationerne i 2023 og 2024;

M. der henviser til, at en rapport fra 2017 fra De Forenede Nationers (FN's) særlige rapportør om retten til fødevarer viste, at farlige pesticider har katastrofale konsekvenser for sundheden ([10]), især i udviklingslandene; der henviser til, at FN's verdensmål for bæredygtig udvikling 3.9 sigter mod senest i 2030 væsentligt at reducere antallet af dødsfald og sygdomstilfælde som følge af udsættelse for farlige kemikalier samt luft-, vand- og jordforurening ([11]);

N. der henviser til, at den globale Kunming-Montreal-ramme for biodiversitet (»Kunming-Montreal-rammen«), der blev vedtaget på COP15 under FN's konvention om den biologiske mangfoldighed i december 2022, indeholder et globalt mål om at reducere risikoen for pesticider med mindst 50 % inden 2030 ([12]);

O. der henviser til, at det i forordning (EF) nr. 1829/2003 fastslås, at GM-fødevarer eller -foderstoffer ikke må have negative virkninger for menneskers eller dyrs sundhed eller for miljøet, og at det pålægges Kommissionen at tage hensyn til relevante bestemmelser i EU-retten og andre legitime forhold af relevans for den pågældende sag, når den udarbejder sin afgørelse; der henviser til, at sådanne legitime forhold bør omfatte Unionens forpligtelser i henhold til FN's mål for bæredygtig udvikling og FN's konvention om den biologiske mangfoldighed;

Mindskelse af afhængigheden af importeret foder

P. der henviser til, at en af erfaringerne fra covid-19-krisen og den stadig igangværende krig i Ukraine er behovet for, at Unionen bringer afhængigheden af visse kritiske materialer til ophør; der henviser til, at Kommissionens formand, Ursula von der Leyen, i opgavebeskrivelsen til den indstillede kommissær Christophe Hansen anmoder ham om at undersøge, hvordan importen af kritiske råvarer kan reduceres ([13]);

Udemokratisk beslutningstagning

Q. der henviser til, at Parlamentet i sin ottende valgperiode vedtog i alt 36 beslutninger, hvori der blev gjort indsigelse mod markedsføring af GMO'er til fødevarer og foderstoffer (33 beslutninger) og mod dyrkning af GMO'er i Unionen (tre beslutninger); der henviser til, at Parlamentet i sin niende valgperiode vedtog 38 indsigelser mod markedsføring af GMO'er;

R. der henviser til, at Kommissionen – trods sin egen erkendelse af de demokratiske mangler, medlemsstaternes manglende støtte og Parlamentets indsigelser – fortsat giver tilladelse til GMO'er;

S. der henviser til, at der ikke kræves nogen ændring af lovgivningen, for at Kommissionen kan undlade at give tilladelse til GMO'er, når der ikke er tilslutning blandt et kvalificeret flertal af medlemsstaterne i appeludvalget ([14]);

([9]) https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/agriculture-and-green-deal/strategic-dialogue-future-eu-agriculture_da
([10]) https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/ahrc3448-report-special-rapporteur-right-food.
([11]) https://indicators.report/targets/3-9/.
([12]) Jf.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/da/ip_22_7834
([13]) https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en
([14]) Det fremgår af artikel 6, stk. 3, i forordning (EU) nr. 182/2011, at Kommissionen »kan«, og ikke »skal«, gå videre med godkendelsen, hvis der i appeludvalget ikke er et kvalificeret flertal blandt medlemsstaterne for godkendelse.

T. der henviser til, at afstemningen den 26. april 2024 i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder, jf. artikel 35 i forordning (EF) nr. 1829/2003, ikke mundede ud i en udtalelse, hvilket betyder, at godkendelsen ikke blev støttet af et kvalificeret flertal af medlemsstaterne; der henviser til, at afstemningen i appeludvalget den 29. maj 2024 heller ikke mundede ud i en udtalelse;

U. der henviser til, at Kommissionen den 2. juli 2024 godkendte markedsføring af GM-majs;

1. mener, at gennemførelsesafgørelse (EU) 2024/1822 indebærer en overskridelse af de gennemførelsesbeføjelser, der er fastsat i forordning (EF) nr. 1829/2003;

2. mener, at gennemførelsesafgørelse (EU) 2024/1822 ikke er i overensstemmelse med EU-retten, fordi det ikke er foreneligt med målet for forordning (EF) nr. 1829/2003, som i overensstemmelse med de generelle principper, der er fastlagt i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 ([15]), er at give et grundlag for at sikre et højt niveau for beskyttelse af menneskers liv og sundhed, af dyrs sundhed og velfærd, af miljøet og af forbrugernes interesser i relation til GM-fødevarer og -foderstoffer, samtidig med at det sikres, at det indre marked fungerer tilfredsstillende;

3. opfordrer Kommissionen til at sikre konvergens med hensyn til standarder mellem Unionen og dens partnere ved forhandlinger om frihandelsaftaler med henblik på at tilgodese Unionens sikkerhedsstandarder;

4. anmoder Kommissionen om at ophæve gennemførelsesafgørelse (EU) 2024/1822;

5. opfordrer Kommissionen til ikke at godkende herbicidtolerante GM-afgrøder på grund af den øgede anvendelse af supplerende herbicider, som er forbundet hermed, og dermed de skærpede risici for biodiversiteten, fødevaresikkerheden og arbejdstagernes sundhed i overensstemmelse med One Health-tilgangen;

6. fremhæver i denne forbindelse, at tilladelse til import til fødevare- eller foderbrug af enhver GM-plante, der er gjort tolerant over for herbicider, der er forbudt i Unionen, såsom glufosinat, ikke er i overensstemmelse med Unionens internationale forpligtelser i henhold til bl.a. FN's verdensmål for bæredygtig udvikling og FN's konvention om den biologiske mangfoldighed, herunder den nyligt vedtagne Kunming-Montreal-ramme ([16]);

7. forventer, at Kommissionen hurtigst muligt opfylder sit tilsagn ([17]) om at fremsætte et forslag om at sikre, at farlige kemikalier, der er forbudt i Unionen, ikke produceres til eksport;

8. glæder sig over, at Kommissionen i en skrivelse af 11. september 2020 til medlemmerne endelig anerkendte behovet for at tage højde for bæredygtighed, når det gælder afgørelser om tilladelse til GMO'er ([18]); udtrykker imidlertid sin dybe skuffelse over, at Kommissionen siden da er fortsat med at give tilladelse til import af GMO'er til Unionen, selv om Parlamentet løbende har gjort indsigelse, og et flertal af medlemsstaterne har stemt imod;

9. opfordrer på ny indtrængende Kommissionen til at tage hensyn til Unionens forpligtelser i henhold til internationale aftaler såsom klimaaftalen fra Paris, FN's konvention om den biologiske mangfoldighed og FN's verdensmål for bæredygtig udvikling; gentager sin opfordring til, at udkast til gennemførelsesretsakter ledsages af en begrundelse, der forklarer, hvordan de overholder princippet om »ikke at gøre skade« ([19]);

10. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen samt til medlemsstaternes regeringer og parlamenter.

([15]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed (EFT L 31 af 1.2.2002, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj).

([16]) På COP15 i december 2022 blev der vedtaget en global ramme for biodiversitet under FN's konvention om den biologiske mangfoldighed, som omfatter et globalt mål om at reducere risikoen ved pesticider med mindst 50 % inden 2030 (jf.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/da/ip_22_7834)

([17]) Som beskrevet i bilaget til Kommissionens meddelelse af 14. oktober 2020 med titlen »En kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje – På vej mod et giftfrit miljø«, COM(2020)0667, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=COM%3A2020%3A667%3AFIN#document2

([18]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf

([19]) Europa-Parlamentets beslutning af 15. januar 2020 om den europæiske grønne pagt (EUT C 270 af 7.7.2021, s. 2), punkt 102.